

Історичні аспекти формування деонтологічної культури майбутніх лікарів та провізорів

Переймибіда Л.В.

Науковий керівник – проф. Цехмістер Я.В.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

Український медичний ліцей

Деонтологічна наука пов'язана з загальною духовною культурою особистості, яка є складовою частиною загальної людської культури, що виступає основним джерелом формування моральної відповідальності лікаря за свою професійну діяльність. Сприймаючи особистість лікаря, необхідно постійно враховувати всебічний її розвиток. Головні духовні цінності постійно досліджувалися багатьма філософами. Проблему виховання особистості у Римі яскраво відображено в роботі Тіта Лівія „Історія Риму від заснування міста”, яка віддзеркалює прояв римської духовної культури. Відомий філософ і політичний діяч Цицерон вважав, що вище благо для людини визначають джерела щастя – чесноти, головні з яких – мудрість, справедливість, мужність, помірність. Метою виховання він вважав уміння помірною поєднання інтересів суспільства і особистої користі.

У епоху Відродження в системі цінностей і духовній культурі на перший план виступають ідеї гуманізму. Гуманісти формують людину активну та ініціативну. Проблема моральної відповідальності, духовності особистості також розглядалася Г.Гегелем, І. Кантом, Р. Декартом, Ж.-Ж.Руссо, Б. Спінозою та іншими філософами. Зокрема, І. Кант вбачав у культурі здатність людини долати свої негативні емоції та прагнення, підкорювати їх моральним принципам. Ідеї зазначених філософів підтримували українські філософи, а саме І. Вишенський, П.Могила, Ф.Прокопович, Г.Сковорода, А. Духнович та інші. Розглядаючи проблему моральності особистості, вони звертали увагу на її всебічний розвиток.

Філософи кінця XIX – початку XX століття (М.А.Антонович, М.О.Бердяєв, В.В.Зеньківський, М.О.Максимович, В.В.Розанов, В.С.Соловйов) виділяли моральність як пріоритетний напрям у розвитку особистості, її самооцінки. Таким чином, історико-генетичний аналіз розвитку моральної відповідальності лікаря за професійну діяльність свідчить, що така важлива категорія формувалася під впливом як філософських уявлень про духовність особистості, так і про цільність людської натури та відповідальності за людське життя.

Сучасна медична деонтологія набуває нових рис і особливостей. Зросла соціальна відповідальність лікаря, змінився характер етичних проблем і зміст діяльності лікарів. Певна переоцінка пізнавальних, культурних і психологічних цінностей постійно знаходить відображення і в етичних питаннях медицини. Ці нові погляди вимагають виключно наукової компетентності, широкого соціально-гуманістичного кругозору.